

RZYMSKIE MIASTO MUSTIS I JEGO WIEJSKIE ZAPLECZE – nowe tunezyjsko-polskie badania archeologiczne

UNIVERSITY
OF WARSAW

POLISH CENTRE
OF MEDITERRANEAN
ARCHAEOLOGY

Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej oraz Instytut Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego realizują nowy projekt badań archeologicznych w Tunezji w ramach współpracy z Institut National du Patrimoine (Tunis). Kilka dni temu zakończył się pierwszy pełnowymiarowy sezon wykopaliskowy na terenie rzymskiego miasta Mustis, położonego 130 km od starożytnej Kartaginy. To pierwsze tunezyjsko-polskie badania archeologiczne od końca lat 70-tych.

Celem tych badań jest kompleksowe poznanie przeszłości miasta oraz jego wiejskiego zaplecza, decydującego o gospodarczym znaczeniu regionu. Projektem kierują prof. Tomasz Waliszewski z Uniwersytetu Warszawskiego oraz dr Jamel el Hajji z Institut National du Patrimoine. Umowa o współpracy polsko-tunezyjskiej zawarta została w 2017 roku, w 2018 przeprowadzono prospekcję geofizyczną w celu rozpoznania topografii stanowiska. Zakończony 30. września br., pierwszy pełny sezon wykopaliskowy w Mustis trwał sześć tygodni i dostarczył istotnych odkryć.

Miasto położone jest w pobliżu współczesnego miasteczka el-Krib, zaledwie 12 km od jednego z największych stanowisk rzymskiej prowincji Afryka Prokonsularna – Thugga (Dougga). Powierzchnia Mustis to ponad 34 ha wypełnione licznymi budowlami publicznymi: znajdują się tu świątynie Plutona, Apollina i Ceres, łuki tryumfalne, termy rzymskie, cytadela bizantyjska, bazylika chrześcijańska, domy rzymskie, ulica handlowa zabudowana z obu stron licznymi sklepami. Ten ośrodek miejski wzniesiony został na terenie zamieszkałym przez plemiona numidyjskie. W końcu II wieku p.n.e. powstała tu kolonia rzymska, założona i zasiedlona przypuszczalnie przez weteranów armii rzymskiej wywodzących się z oddziałów dowodzonych przez słynnego generała Mariusza. Podobnie jak na innych stanowiskach w Afryce

Prokonsularnej, kryzys miasta związany jest z najazdami i następnie obecnością Wandalów (V–VI wiek). Najmłodsze znaleziska pochodzą z XII wieku. Jednak historia miasta i regionu jest praktycznie nieznana.

Prace w sezonie 2019 dostarczyły wielu nowych informacji. Zespół epigrafików zinwentaryzował już ponad 130 inskrypcji łacińskich z czasów rzymskich, a jest ich znacznie więcej. Sukcesem tegorocznych badań archeologicznych są pierwsze wnioski na temat chronologii miasta – dzięki sondażom wykonanym w strategicznych miejscach stanowiska udało się odtworzyć pełną sekwencję stratygraficzną, począwszy od najmłodszych faz średniowiecznych (VIII–XII w. n.e.), poprzez fazę późnoantyczną (IV–VIII w. n.e.), rzymską (II w. p.n.e.–III w. n.e.), aż po, być może najciekawszą i najbardziej oczekiwaną, fazę przedrzymską (VI–III w. p.n.e.) – informacje uchwycone na jej temat są szczególnie istotne, odkryto owalne domostwa budowane z materiałów organicznych i cegieł suszonych, we wczesnych fazach osadniczych licznie występowała ręcznie lepiona ceramika lokalna. Odkrycie to każe w nowy sposób spojrzeć na proces powstawania miast zakładanych w Afryce przez osadników przybywających z Italii, którzy osiedlali się w istniejących już aglomeracjach zamieszkałych przez ludność autochtoniczną pochodzenia libijsko-numidyjskiego.

Badania obliczone są na wiele lat, opierają się na transdyscyplinarnym podejściu wykorzystującym najnowocześniejsze techniki badawcze. Projekt jest niezwykle obiecujący, obejmuje nie tylko miasto – teren wokół Mustis usiany jest dziesiątkami punktów osadniczych, które rozpoznane będą w toku prospekcji powierzchniowej.

Równolegle, w drugiej połowie września, Uniwersytet Warszawski zrealizował na stanowisku projekt Szkoły Letniej dla studentów kierunków humanistycznych – „*Mustis 2019: Unearth, Describe, Understand*”.

Kontakt do kierownika misji, prof. Tomasza Waliszewskiego: twaliszewski@uw.edu.pl

Zdjęcie: Mustis 2019, badania stratygraficzne w pobliżu bramy miejskiej (fot. T. Waliszewski)

Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej Uniwersytetu Warszawskiego – pod jego auspicjami od ponad 50 lat prowadzone są polskie badania wykopaliskowe i prace konserwatorskie w krajach basenu Morza Śródziemnego, Afryki i Bliskiego Wschodu. Aktualnie Centrum prowadzi ok. 30 projektów na stanowiskach datowanych od czasów prehistorycznych, poprzez wszystkie okresy historyczne aż po późny antyk i okres muzułmański w Egipcie, Sudanie, Libanie, Jordanii, na Cyprze, Kuwejcie, Arabii Saudyjskiej, Omanie, Armenii i Tunezji. Centrum prowadzi też Stację Badawczą w Kairze i Polski Ośrodek Archeologiczny w Chartumie.

Czytaj więcej: www.centrumarcheologii.uw.edu.pl ; www.facebook.com/pcma.uw

Kontakt: Agnieszka Szulc-Kajak, pcma@uw.edu.pl ; a.szulc-kajak@uw.edu.pl